

Κείμενο 1

Είμαστε ό,τι φοράμε;

Το κείμενο είναι απόσπασμα από άρθρο της Λουίζα Βογιατζή, 26.8.2008 στο ηλεκτρονικό περιοδικό Vita, προσπελάστηκε διαδικτυακά στις 9.12.2021 στον ιστότοπο: <https://www.vita.gr>.

Άνδρες-γυναίκες, μικροί-μεγάλοι, όποια δουλειά κι αν κάνουμε, όποιες και να είναι οι ιδιότητες και οι ρόλοι μας, το ντύσιμο είναι ένας «κανόνας» από τον οποίο κανένας δεν γλιτώνει, ακόμη κι αν το θέλει. Μάλλον, βέβαια, κανείς δεν το θέλει. Όσο βασανιστικό κι αν είναι ενίοτε (και για κάποιους και κάποιες το καθημερινό ντύσιμο είναι συχνά ένα «μαρτύριο»), όλοι θέλουμε να ντυνόμαστε, όχι μόνο για να μην κρυώνουμε, για να σκεπάζουμε τη γύμνια μας ή για να προστατεύουμε το σώμα μας. Το ντύσιμο είναι η προετοιμασία μας για να «βγούμε στη σκηνή» της ζωής.

Όμοια με το θέατρο, αλλάζουμε κοστούμια ανάλογα με το έργο, τη σκηνή, το ρόλο, τα συναισθήματα. Είτε ντυνόμαστε με την τελευταία λέξη της μόδας είτε φοράμε και ξαναφοράμε τα ρούχα που πιστεύουμε ότι μας ταιριάζουν -ακριβά, φθηνά, φανταχτερά, σεμνά, μαύρα ή πολύχρωμα-, τα ρούχα είναι μια απεικόνιση του εσωτερικού μας κόσμου που δείχνουμε σε όλους.

Μπορούμε, άλλωστε, να το διαπιστώσουμε και στον εαυτό μας. Όταν βρεθούμε σε μια αίθουσα με κόσμο, όταν είμαστε καλεσμένοι μαζί με ανθρώπους που γνωρίζουμε λίγο ή καθόλου σε ένα φιλικό σπίτι, τι είναι αυτό που μας κάνει να διαμορφώσουμε μια πρώτη εντύπωση για τους γύρω μας; Μία εικόνα που, σαν να ρίχνουμε μια ματιά σε φωτογραφία, σαν ένα «σκανάρισμα», μας δίνει τις πρώτες πληροφορίες για τον άνθρωπο που έχουμε απέναντί μας. Η εικόνα αυτή περιλαμβάνει το πρόσωπο, τα μαλλιά, τη στάση του σώματος και ασφαλώς τα ρούχα, και μπορεί να επηρεάσει αρκετά τα συναισθήματα συμπάθειας ή αντιπάθειας που αναπτύσσουμε για τον άνθρωπο αυτόν. Με αυτό το πρώτο «σκανάρισμα», αποκωδικοποιούμε τα μηνύματα του άλλου.

Και μπορεί, βέβαια, αν είμαστε «θύματα της εικόνας», να μας κάνει να τον απορρίψουμε και να χάσουμε κάθε ενδιαφέρον να τον γνωρίσουμε καλύτερα. Ίσως, μάλιστα, είμαστε τέτοια θύματα περισσότερο από όσο θέλουμε να παραδεχτούμε. Το ίδιο δύσκολο είναι για πολλούς να παραδεχτούν ότι δίνουν σημασία στα ρούχα που φοράνε. Κι

όμως, σε κανέναν δεν είναι αδιάφορο το τι φοράει, εκτός αν πάσχει από κάποια ψυχική διαταραχή, οπότε αλλοιώνεται η εικόνα που έχει για τον εαυτό του.

Κείμενο 2

«Ανάποδα» (απόσπασμα)

Το απόσπασμα προέρχεται από το διήγημα «Ανάποδα» και ανήκει στη συλλογή μικροδιηγημάτων του Νίκου Μάντζιου «Βλέπε οπισθόφυλλο» (εκδ. Απόπειρα, 2018).

Τελευταία, κάθε φορά που την έβλεπε, αραιά και πού, της φαινόταν όλο και πιο παράξενη. Μάνα της ήταν και το 'νιωθε. Σαν κάτι να την έτρωγε. Σαν να μην τη χωρούσε ο τόπος. «Κάποιον θα 'χει εκεί κάτω στην πόλη που την περιμένει» σκεφτόταν και λαχτάριζε η καρδούλα της να γνωρίσει τον γαμπρό! Όλα αυτά τα χρόνια που έλειπε στα ξένα δεν είχε φέρει κάποιο αγόρι στο χωριό, μήτε καν σαν φίλο. (Δεν τόλμαγε να πει αγαπητικό. Της φαινόταν πολύ ξεδιάντροπο). «Είναι ντροπαλή» απαντούσε στα πειράγματα απ' τις γειτόνισσες. Κι ήταν αλήθεια πως η κόρη της τής έμοιαζε. Ξερακιανή σ' απέξω της, σκληρή στα μέσα της. Στερνοπαίδι, μετά από έξι γιους μαντραχαλάδες. Όλοι φευγάτοι από δω και από κει, όπου η ανάγκη. Τους είχε όλους σε φωτογραφίες χώριες. Εφτά καδράκια δίπλα δίπλα σ' ένα ραφάκι αραδιασμένα. Κάθε φορά που σήκωνε το βλέμμα της από το ρούχο που 'ραβε, όλο και κάποια κουβέντα θ' άνοιγε με κάποιο από δαύτα, ανάλογα τη μέρα και ποιον περισσότερο πεθύμησε. Σκυφτή απ' το πρωί ως το βράδυ, μες σε φορέματα και μπλούζες, καρφίτσες και βελόνια, έραβε, ξήλωνε ρούχα κι όνειρα. Γάζωνε και στρίφωνε υφάσματα, μπάλωνε κι έκοβε τα ξέφτια από τη στεγνωμένη της ζωή. Βελονοθεραπεία. Μικρό κορίτσι ακόμα, είχε έρθει νύφη από ένα μικρό χωριό του κάμπου κι έβγαλε ρίζες στο ραφτάδικο που έστησε, γιατί ήξερε την τέχνη. Ούτε που το κατάλαβε πώς και πότε οι καρφίτσες την καρφώσανε σ' αυτό το νοικιασμένο υπόγειο και οι κλωστές την τύλιξαν ψυχόκαρδα.

Μεγαλωμένη αυστηρά από πατέρα αφέντη, κοίταγε μόνο κατά γης. Πρωτοείδε το πρόσωπο του άντρα της, αφού συμφώνησαν την προίκα και δώσανε τα χέρια οι συμπέθεροι. Τα ρούχα που 'ραβε ήταν λιτά, σχεδόν παλιομοδίτικα, κι όταν καμιά φορά της φέρναν κάποιο πατρών ή σχέδιο μοντέρνο, αρνιόταν να το αναλάβει. «Να το πάτε αλλού... Εγώ δεν ξέρω από τέτοια...» έλεγε ντροπαλά και με τα μάτια πάντα χαμηλωμένα. [...]

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Τι εκφράζει το ρούχο για τους ανθρώπους, σύμφωνα με τη συγγραφέα του Κειμένου 1; (50-60 λέξεις)

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 η συγγραφέας επιχειρεί μια αναλογία. Ποια είναι τα μέλη της (μονάδες 4) και πώς με αυτόν τον τρόπο συνδέει τα νοήματα με την προηγούμενη παράγραφο (μονάδες 6);

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Η συγγραφέας σε όλη την έκταση του Κειμένου 1 χρησιμοποιεί πρώτο πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο. Να δικαιολογήσεις αυτή την επιλογή της σε σχέση με το θέμα, την πρόθεσή της και το είδος του κειμένου.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Να χαρακτηρίσεις με αναφορές στο Κείμενο 2 το κεντρικό πρόσωπο της αφήγησης και να εκφράσεις τα συναισθήματα που σου προκάλεσε η ανάγνωση (100-150 λέξεις).

Μονάδες 15